

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1996-1997

2 juni 1997

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIJN, GEZONDHEID EN GEZIN

Interpellatie van de heer Peter Vanvelthoven tot mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid, over de internationale dopingproblematiek en het decreet inzake medisch verantwoorde sportbeoefening

Interpellatie van de heer Jacques Devolder tot mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid, over de wetenschappelijke waarde van de controlemethode voor het opsporen van EPO-doping bij wielrenners

Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin

Maandag 2 juni 1997

WAARNEMEND VOORZITTER : De heer Wilfried Aers

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.19 uur.*

Interpellatie van de heer Peter Vanvelthoven tot mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid, over de internationale dopingproblematiek en het decreet inzake medisch verantwoorde sportbeoefening

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Vanvelthoven tot mevrouw Demeester-De Meyer, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid, over de internationale dopingproblematiek en het decreet inzake medisch verantwoorde sportbeoefening.

De heer Vanvelthoven heeft het woord.

De heer Peter Vanvelthoven : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, met betrekking tot de dopingbestrijding bestaat in Vlaanderen een degelijk uitgewerkte reglementering. In andere landen, bij het IOC en bij de internationale sportorganisaties is dit eveneens het geval.

Een aantal internationale organisaties hebben het soms moeilijk met de Vlaamse regelgeving terzake, wat in het verleden tot spanningen heeft geleid bij controles op internationale wedstrijden. Het is evident dat door samenwerking, taakverdeling en door een gedeeltelijke responsabilisering van de federaties, de slagkracht van de Vlaamse regelgeving kan toenemen. Coördinatie en harmonisatie van de verschillende dopingreglementen kan de strijd tegen doping ten goede komen. De overheid moet hierin een belangrijke taak vervullen : ze moet er onder meer over waken dat het decreet niet wordt uitgehold.

Samenwerking, taakverdeling en responsabilisering hebben slechts nu als de overheid een aantal garanties geeft met betrekking tot meldingsplicht, mogelijkheid tot toezicht vanuit de overheid, uitwisseling van gegevens en de degelijkheid van de internationale procedures. De overheid mag niet vergeten dat sportfederaties rechter en partij kunnen zijn en dat niet iedereen het goed meent met de dopingproblematiek. Ik denk hierbij onder meer aan de beslissing van het olympisch comité van de Verenigde Staten om tot de Olympische Spelen van 1996 geen onaangekondigde controles meer uit te voeren omdat men zagezegd te krap bij kas zou zitten.

Tevens werd de schorsing van Samantha Riley ongedaan gemaakt om haar toch te laten deelnemen aan de Trials en de Olympische Spelen. Ik denk hierbij eveneens aan het straffen met twee maten en twee gewichten. Vorig jaar, toen de Tour voor de deur stond, sprong het UCI toch wel zeer merkwaardig om met de strafmaat. Een atleet, de Fransman Thomas Davy, werd betrapt op het gebruik van efidrine en werd onmiddellijk gedurende drie weken geschorst. Twee andere landgenoten, de heren Durand en Marie, die hormonale producten gebruikten, mochten wel starten in de Tour.

Met betrekking tot de internationale dopingproblematiek werden vorig jaar een aantal wijzigingen aangebracht aan het uitvoeringsbesluit van 23 oktober 1991, in uitvoering van het decreet inzake de medisch verantwoorde sportbeoefening. Op twee van die wijzigingen zal ik straks terugkomen.

Een eerste wijziging betreft artikel 45, paragraaf 3, punt 2, dat luidde als volgt – en ik citeer : het laboratorium moet tevens schriftelijk de verbintenis aangaan om een erkenning te krijgen en om de analyses niet aan derden mee te delen. Einde citaat.

Vanvelthoven

Vorig jaar werd hieraan toegevoegd – en ik citeer : met uitzondering van de opdrachtgever, de medische commissie van het IOC en van de internationale sportfederatie waartoe de betrokken sportbeoefenaar behoort. Einde citaat. Het IFC zou de melding van deze gegevens hebben gevraagd, om tot een efficiënter behandeling van de overtreders te kunnen komen.

Op het vlak van de dopingcontrole bestaan er op het ogenblik twee soorten controles. Eerst en vooral zijn er de controles op initiatief van de Vlaamse regering. Het proces-verbaal van monsterneming, dat naast de naam van de atleet eveneens het codenummer bevat, gaat naar de gecontroleerde persoon en naar de Vlaamse administratie, maar niet naar de betrokken sportfederatie. Het verslag van het labo, dat alleen het codenummer bevat, wordt verstuurd naar de Vlaamse administratie. Sinds kort worden de positieve resultaten eveneens naar het IOC en naar de betrokken internationale organisatie gezonden.

Daarnaast zijn er de dopingcontroles op initiatief van de sportfederaties. Bij deze controles gaat het proces-verbaal van monsterneming naar de gecontroleerde persoon, naar de sportfederatie en naar de Vlaamse administratie. Het verslag van het labo gaat eveneens naar de sportfederatie, naar de Vlaamse administratie en, sinds kort, eveneens naar het IOC. Om tot bestraffing te kunnen overgaan moet men dus kennis hebben van zowel het proces-verbaal, waarin de link wordt gelegd tussen het codenummer en de onderzochte persoon, als van het laboverslag. Helaas leidt de wijziging die is aangebracht, niet tot een efficiëntere afhandeling van strafdossiers. Bij dopingcontroles op initiatief van de Vlaamse regering is er bijvoorbeeld onvoldoende informatiedoorstroming naar de nationale of internationale federaties. De Vlaamse regering kan wel straffen uitspreken, maar zolang die niet worden overgenomen door de internationale federatie, die alleen maar beschikt over een verslag en niet over de volledige gegevens van de laboanalyse, zijn die, als gevolg van afspraken binnen de coördinatieraad, alleen maar van toepassing op Vlaamse of Belgische bodem. Het doorsturen van de laboverslagen, die alleen maar een codenummer bevatten en zich niet uitspreken over wie in fout is gegaan, zal aan de hele situatie dus weinig veranderen.

De wijziging van artikel 45 heeft wel een hele voor geschiedenis en die zou ik graag even schetsen. Alles begint bij een dopingonderzoek op 11

november 1994 tijdens de Europese kampioenschappen trampolinespringen voor junioren. Daar werd een Duitse atlete positief bevonden tijdens een controle op initiatief van de Vlaamse Gemeenschap. Prins de Merode, voorzitter van de medische commissie van het IOC, had naar aanleiding van een brief van de internationale trampolinefederatie aan het labo van Gent de analyse van de test gevraagd. Deze werd hem terecht geweigerd, vermits in artikel 45 stond dat die gegevens niet aan derden mochten worden meegedeeld. Een maand later paste de medische commissie van het IOC haar eigen reglementering inzake erkende labo's aan en eiste dat voortaan het rapport van elke positieve controle tegelijk aan de betrokken internationale federatie en aan het IOC moest worden overgemaakt, ongeacht de opdrachtgever. Daardoor werd hun reglementering natuurlijk onverenigbaar met die van de Vlaamse regering en verloor het labo van Gent zijn status van erkend labo. Dit was uiteraard niet de bedoeling van de Vlaamse regering, maar slechts een gevolg van de houding van het IOC zelf. Het IOC pleegde zelfs een bepaalde vorm van chantage door de Vlaamse regering nadrukkelijk te verzoeken het besluit op de medisch verantwoorde sportbeoefening aan te passen. Prins de Merode liet toen per brief aan professor De Backer weten dat deze, zodra het decreet werd aangepast, zijn labo-erkenning zou terugkrijgen. Helaas heeft het IOC, in plaats van rechtstreeks contact te zoeken met de Vlaamse Regering, alles via het labo willen regelen.

De enige conclusie die deze korte geschiedenis ons dus opdringt, is dat een vlotte uitwisseling van informatie op het vlak van dopingcontroles van het grootste belang is. Uw voorganger heeft in het verleden overigens het IOC uitgenodigd voor een gesprek en daarop was men het eens om in de toekomst de uitwisseling van informatie vlotter te laten verlopen. Dit is niet alleen belangrijk voor de statistieken, maar bevordert ook de sanctiemogelijkheden. Om misbruiken tegen te gaan, zou de informatie vanuit de Vlaamse administratie worden verstuurd en niet vanuit de labo's.

Het decreet op de medisch verantwoorde sportbeoefening kent trouwens de administratie nu reeds een bewakende opdracht toe, maar zij kan onvoldoende waarborgen bieden voor een juiste behandeling en een correcte overdracht van de gegevens.

Mevrouw de minister, over de eerste wijziging heb ik een viertal vragen. Gelet op de voorgeschiedenis die ik kort heb geschetst, en aangezien anonieme gegevens van positieve analyseresultaten worden doorgegeven, vraag ik me af waarom die gegevens

Vanvelthoven

toch door het labo mochten worden verstrekt in plaats van door de administratie. Ten tweede : welke initiatieven heeft het IOC nu zelf genomen om een betere samenwerking en coördinatie en een vlotte uitwisseling van informatie met de Vlaamse overheid tot stand te brengen ? Het is allemaal goed en wel dat wij, de Vlaamse overheid, die gegevens ter beschikking stellen, maar in ruil daarvoor mogen we ook wel iets terugkrijgen. Samenwerking en coördinatie moet nu eenmaal van twee kanten komen. Krijgen we vandaag de resultaten van preventieve dopingcontroles die het BOIC uitvoert op de door haar geselecteerde atleten, of krijgen we die nog steeds niet ?

Ten derde : hoe ziet de Vlaamse Gemeenschap haar verdere samenwerking met het IOC ? Zijn er op dat vlak in de nabije toekomst nog verdere initiatieven of gesprekken gepland ? Voor mijn vierde vraag verwijs ik naar een initiatief dat vorig jaar door zes landen is genomen. Die landen beslisten gezamenlijk ten strijde te trekken tegen doping en misbruik, omdat huns inziens het IOC daar onvoldoende in slaagt. Ze hebben daarom een antidopingplan opgemaakt, dat dit jaar nog in werking moet treden. Mijn vraag is waarom Vlaanderen, dat toch steeds een voortrekkersrol speelt en een zeer goede reglementering heeft, zich niet achter dit initiatief schaart.

De tweede wijziging heeft betrekking op artikel 68, waarin nu is beslist dat dopingcontroles die worden bevolen door het IOC of door internationale sportfederaties, in de toekomst ook mogen worden uitgevoerd door artsen van buitenlandse nationaliteit die door die internationale federaties zijn erkend. Hierdoor ontstaat de mogelijkheid om die buitenlandse artsen tijdelijk op Vlaams grondgebied als controleartsen te erkennen. Voor die wijziging zouden er twee redenen zijn. Ten eerste zouden sommige federaties de controles die ze zelf bevelen, ook zelf zonder pottenkijkers willen uitvoeren. Ten tweede stellen die internationale federaties dat de Vlaamse erkende controleartsen niet altijd voldoende vertrouwd zijn met hun internationale procedures.

Voor de dopingcontroles die worden bevolen door internationale sportfederaties of door het IOC, kan de Vlaamse regering de procedure van de betrokken sportfederatie als gelijkwaardig erkennen. Zij kan dus zelf tijdelijk een ander controlelaboratorium erkennen, dat reeds door het IOC erkend is. De rest van de regels uit het decreet blijven van toepassing, dus ook de tot voor kort bestaande ver-

plichting dat de controle moest worden uitgevoerd door erkende Vlaamse controleartsen. Dat de verplichting om de controles te laten uitvoeren door Vlaamse controleartsen in het verleden tot conflictsituaties zou hebben geleid, is een enigszins naïeve stelling. Misschien zijn de Vlaamse controleartsen inderdaad niet zo vertrouwd met de specifieke reglementering van de internationale sportfederaties, maar het decreet en zijn uitvoeringsbesluiten maakt het mijns inziens mogelijk om dat eventuele probleem op te vangen. Dat is zowel nu als in het verleden het geval. Artikel 75, paragraaf 2, laat bijvoorbeeld toe dat de sportvereniging of de organisatie iemand aanduidt om de controlearts bij te staan. Artikel 77, paragraaf 4, 3°, zegt dat de controlearts in het lokaal van de monsterneming ook één of meer andere artsen kan toelaten, op voorwaarde dat die afgevaardigd zijn door de nationale of internationale sportfederatie.

Het is nodig dit alles in een ruimere context te bekijken. Ik herhaal nogmaals dat Vlaanderen een degelijk uitgewerkte reglementering van de dopingbestrijding heeft. Ook de internationale organisaties beschikken over een aantal goede reglementeringen. Uiteraard klopt het dat de internationale federaties graag hun eigen controles organiseren en soms wat problemen ondervinden met de Vlaamse regelgeving. De meeste federaties leggen zich daar evenwel bij neer en proberen soepel samen te werken. Maar een aantal federaties liggen dwars : in de eerste plaats de internationale tennisfederatie, die het MVS-decreet reeds bij herhaling heeft overtreden. Ze schrijft dit zelf toe aan misverstanden of aan het verkeerd interpreteren van gemaakte afspraken. Maar zelfs nadat in 1995, bij de aanvraag tot het tijdelijk erkennen van de procedure voor de dopingcontrole van de tennisfederatie, via een ministerieel besluit alle details van de afspraken duidelijk op papier werden gezet, heeft ze zich daar weinig of niet aan gehouden. De gevolgen bleven dezelfde als vroeger : de Vlaamse Gemeenschap was bij gebrek aan een ontoereikende informatiedoorstroming niet in staat sancties uit te spreken bij positieve resultaten. De analyse-resultaten werden niet overgemaakt en als dit toch gebeurde, ontbraken de namen en viel er dus geen verband te leggen. In 1996 en 1997 werden dan opnieuw erkenningen verleend aan de tennisfederatie, waarbij nog eens afspraken werden gemaakt.

In dit verband had ik van de minister willen vernemen of de internationale tennisfederaties, die niet of nauwelijks bereid blijken tot enige samenwerking met de Vlaamse overheid, bij een volgende aanvraag nog een tijdelijke erkenning zullen krijgen voor een procedure van dopingcontrole. Ten

Vanvelthoven

tweede : welke garanties heeft de Vlaamse overheid voor de verwerving van de gegevens van de dopingcontroles ? Ik vraag dit omdat naast een mogelijke tijdelijke erkenning van een internationale dopingprocedure, nu ook nog, mede onder druk van Euro-2000, de mogelijkheid wordt geboden dat de controles door eigen artsen wordt verricht. Zult u de garanties voor elke afzonderlijke erkenning schriftelijk opeisen ? Zult u nog bepaalde bijkomende garanties opleggen in de uitvoeringsbesluiten ?

De voorzitter : De heer Devolder heeft het woord.

De heer Jacques Devolder : Ik zou voorafgaandelijk, los van mijn interpellatie, een technische vraag willen stellen. Gezien de techniciteit ervan kan ik ermee akkoord gaan dat de minister of haar medewerker mij het antwoord schriftelijk overmaakt. De heer Vanvelthoven wees op problemen met de internationale tennisfederatie. Ik weet natuurlijk niet in welke mate zijn vragen zijn geïnspireerd door het jaarverslag van het departement Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur van de Vlaamse Gemeenschap, waarin men het inderdaad heeft over bepaalde problemen op dat vlak.

Mevrouw de minister, ook tussen de boksfederatie en de Vlaamse Gemeenschap is het niet steeds koek en ei geweest. Gelukkig is daarin verbetering opgetreden. In het nieuwe ontwerp van besluit houdende de voorwaarden voor organisatie van risicovechtsporten, wordt de bokssport ingepast in de specifieke Vlaamse regelgeving. Dit is niet onbelangrijk. De regelgeving van de klassieke bokssport werd uitgebreid naar alle gelijkaardige vechtsporten waarbij dezelfde risico's gelden. Concreet had ik u willen vragen of alle dopingprocedures van de verschillende internationale vechtsportfederaties zijn erkend en hoe het zit met de gegevensverwerking in deze sectoren. Er is daar dus een gelijkschakeling gebeurd.

Mevrouw de minister, dit is een technische vraag. Ik verwacht dan ook geen onmiddellijk antwoord. Ik hoop wel dat u mij een schriftelijk antwoord zult bezorgen.

De voorzitter : Minister Demeester heeft het woord.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer Vanvelthoven, uw eerste drie vragen betroffen artikel 45, paragraaf 3, ten tweede.

Ik zal eerst antwoorden op uw eerste vraag. Tijdens de verschillende formele en informele contacten met het IOC in het voorjaar van 1996 hebben we uitvoerig gesproken over de vlotte uitwisseling van informatie tussen het controlelaboratorium, het IOC, de Vlaamse administratie en de internationale sportfederaties. De voorzitter van de medische commissie van het IOC stemde erin toe om het controlecentrum van Merelbeke, ondanks de in 1995 ingetrokken erkenning, toch te laten deelnemen aan de jaarlijkse kwaliteitscontrole van de IOC-laboratoria. Het laboratorium van Merelbeke werd in juli 1996 opnieuw door het IOC erkend. De uitwisseling van informatie verloopt sindsdien tot voldoening van alle betrokken partijen.

Het BOIC is door het IOC erkend als nationaal olympisch comité voor België. Per land erkent het IOC slechts één nationaal olympisch comité. De relaties tussen elk nationaal olympisch comité en de lokale overheden vallen uitsluitend onder de bevoegdheid van elk afzonderlijk nationaal olympisch comité. Het IOC respecteert hierin volledig de autonomie en de eigen bevoegdheden van elk nationaal olympisch comité. Dat geldt ook voor de naleving van de lokale – in casu de Vlaamse – dopingwetgeving.

Het IOC kan het BOIC dan ook niet verplichten informatie inzake dopingcontrole door te sturen naar de Vlaamse overheid. Daarenboven worden de dopingcontroles van het BOIC uitgevoerd buiten de territoriale bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en zijn de bepalingen van het decreet van 27 maart 1991 en van het besluit van 23 oktober 1991 hierop niet van toepassing.

Uw tweede vraag ging over de verdere samenwerking met het IOC en de mogelijkheid tot het nemen van initiatieven. Momenteel zijn er geen concrete initiatieven gepland inzake rechtstreekse samenwerking met het IOC. Nochtans wordt de internationale evolutie inzake dopingbestrijding van zeer nabij gevolgd, onder andere via de vergadering van de Raad van Europa, waarbij ook het IOC en de internationale sportbonden zijn betrokken.

In verband met uw derde vraag wil ik opmerken dat de Vlaamse overheid niet beschikt over concrete informatie inzake het initiatief dat door zes landen zou zijn genomen om samen te werken in de dopingbestrijding. Het is niet duidelijk of dit initiatief is uitgegaan van de overheden van de betrokken landen, dan wel van de overkoepelende sportorganen. Verder is ons niets bekend over de concrete inhoud van de overeenkomst.

Demeester-De Meyer

Uw volgende vragen gingen over artikel 6/68, meer bepaald met betrekking tot de internationale tennisfederaties. De verantwoordelijken van de Vlaamse en internationale tennisfederaties hebben verschillende gesprekken gehad. Dit gebeurde in een sfeer van wederzijds vertrouwen. Er werden concrete afspraken gemaakt over de dopingcontrole op internationale toernooien in Vlaanderen. In 1996 werd alle informatie over dopingcontrole op de toernooien van Antwerpen, Oostende en Koksijde door de internationale federatie doorgestuurd naar de administratie, zoals dat ook is bepaald in het besluit van 23 oktober 1991. In de toekomst zal elke vraag van de tennisfederatie voor erkenning van de procedures van dopingcontrole, van een ander controlelab of van een buitenlandse controlearts volgens de geijkte procedures worden onderzocht. Indien aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan, kan een erkenning worden overwogen.

Ik geef een concreet voorbeeld. De mogelijkheid om artsen met een buitenlandse nationaliteit tijdelijk te erkennen als controlearts past in de responsabilisering van de sportbonden en in het streven naar een vlotte samenwerking tussen de overheid en de internationale sportfederaties. De wijziging die in het besluit van 23 oktober 1991 werd doorgevoerd om deze erkenning wettelijk te regelen, kwam geenszins tot stand onder druk van Euro-2000, noch van enige andere internationale sportfederatie. Deze wijziging steunt enkel op de vaststelling dat de procedures van monsterneming van de internationale sportbonden soms verschillen van de Vlaamse procedures. In veel gevallen zijn ze zelfs strenger. De erkende Vlaamse controleartsen zijn ook minder vertrouwd met deze procedures, waardoor er een groter risico op mogelijke procedurefouten ontstaat.

Het op een efficiënte manier laten verlopen van de dopingcontrole op internationale wedstrijden is altijd een van de belangrijkste uitgangspunten geweest van zowel de Vlaamse overheid als de internationale sportbonden. De bepalingen van het besluit van 23 oktober 1991 met betrekking tot de gegevensverstrekking, onder andere het vermelden van de controles en het overmaken van kopieën van processen-verbaal van monsterneming en labrapporten, blijven onverminderd van toepassing.

Mijnheer Devolder, u stelde een vraag over de reglementering van en de toepassing ervan op andere vechtsporten dan de zuivere Engelse boksport. Elke organisator en elke federatie zal van de

minister een erkenning moeten krijgen. Een van de voorwaarden voor die erkenning is het beschikken over een reglementering inzake doping. Alleen als aan die voorwaarde is voldaan, kan een organisator of een federatie worden erkend. Pas dan kan een activiteit op het gebied van de gevechtssporten worden ontplooid.

Mijns inziens is dit een volledig sluitend systeem, ook al zal het waarschijnlijk nog enige tijd duren voor het in de praktijk volledig zal werken. Hiervoor is de goodwill nodig van zowel de controlerende administratie als de federatie. Deze laatste is trouwens altijd vragende partij voor een grotere responsabilisering.

De voorzitter : De heer Vanvelthoven heeft het woord.

De heer Peter Vanvelthoven : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Over twee zaken wil ik nog wat meer uitleg vragen. Ten eerste, u zegt dat het IOC het BOIC niet kan verplichten om resultaten door te geven aan de Vlaamse administratie. Die uitwisseling van gegevens is zeer belangrijk om tot een effectieve bestrijding van dopingmisbruik te komen. Hebben de administratie of de regering stappen ondernomen om het BOIC te overhalen die gegevens toch door te geven ? Om welke redenen wil het BOIC die gegevens vandaag niet spontaan meedelen ? Wil men dat er niemand over de schouder meekijkt ?

Minister Wivina Demeester-De Meyer : De gegevens worden wel doorgegeven, maar we kunnen hen daartoe niet verplichten.

De heer Peter Vanvelthoven : U krijgt de gewenste gegevens ?

Minister Wivina Demeester-De Meyer : We krijgen alle gegevens.

De heer Peter Vanvelthoven : Dan maakt het niet uit of dit nu al dan niet verplicht is.

Mijn tweede opmerking sluit hierbij aan. Wat de tennisfederatie betreft, begrijp ik uit uw antwoord dat de problemen uit het verleden voor een groot stuk zijn opgelost. Men ziet in dat men zich aan de Vlaamse regelgeving moet conformeren.

U zegt dat er concrete afspraken zijn gemaakt en dat de gegevens ook worden doorgegeven. Betekent dat dat alle nuttige gegevens worden doorgegeven om eventueel tot sanctionering te kunnen overgaan ? Of geeft men alleen maar de algemene

Vanvelthoven

resultaten mee zonder hier de betrapte sportbeoefenaar bij te betrekken ?

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Wat uw eerste vraag betreft, zeg ik heel duidelijk dat het IOC het BOIC op dit ogenblik niet kan verplichten alle gegevens door te geven. Door formele en informele contacten zijn alle gegevens tot onze beschikking, zoals het bepaald is in de reglementering. Het enige wat daarvoor binnen de tennis is gebeurd, is de internationale erkenning van de buitenlandse artsen. U hebt daarvoor het woord potentiekijkers gebruikt. Ik spreek dat tegen. Hier werd inderdaad om gevraagd, maar in het kader van de samenwerking was dit zeker verantwoord.

Wat de tennisfederatie betreft, beschikken we over alle in het decreet vereiste gegevens.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Jacques Devolder tot mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid, over de wetenschappelijke waarde van de controlemethode voor het opsporen van EPO-doping bij wielrenners

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Devolder tot mevrouw Demeester-De Meyer, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid, over de wetenschappelijke waarde van de controlemethode voor het opsporen van EPO-doping bij wielrenners.

De heer Devolder heeft het woord.

De heer Jacques Devolder : Mevrouw de minister, mijnheer de voorzitter, collega's, het EPO-gebruik schijnt in 1988 zijn intrede te hebben gedaan in de Ronde van Frankrijk. De legendarische gemiddelden in sommige historische ritten schijnen daar verband mee te houden. Ik ben dan ook de mening toegedaan dat de Internationale Wielerveding over het algemeen van gelijk had toen ze de EPO-doping uitriep tot de publieke vijand van de wielervedingspelotons. De Wielerveding wil zware inspanningen leveren om EPO-doping te bannen uit de wielervedingsmiddelen, zowel om sport-ethische redenen – het vermijden van vervalsing van de concurrentie – als om gezondheidsredenen.

Eind januari hebben de verantwoordelijken van de Internationale Wielerveding, de ploegleiders, de ploegdokters en de renners een consensus bereikt over de controlemethode. Een bovengrens van 50 procent werd vastgesteld voor de hematocrietwaarde. Hierop zouden tijdens het wielervedingsseizoen 1997 minimaal 700 en maximaal 1.000 controles plaatsvinden.

Deze proeven gebeuren volgens een zodanig ritme, dat ik vrees dat men zelfs de minimumgrens niet zal halen. Dit is misschien te wijten aan het besef dat deze controle niet wetenschappelijk is. Ik moet toegeven dat het de renners zelf zijn die – waarschijnlijk onder een bepaalde druk – erop aangedrongen hebben om de oorspronkelijke bovengrens van 53 procent hematocrietwaarde terug te schroeven naar 50.

Mevrouw de minister, ik ben een apotheker. Toen ik nog niet in de politiek zat, heb ik lang aan verantwoorde sportbegeleiding gedaan. Ik heb heel wat beroepsliteratuur ter hand genomen en artikels van wetenschappers gelezen over deze problematiek. Ik heb ook niet nagelaten om bepaalde internationaal erkende Vlaamse wetenschappers op dat vlak te contacteren. Onder hen bevonden zich professor De Mereleer van de VUB, professor De Backere en doctor in de farmacologie Pol Meys. Zij zijn het op dat vlak roerend met mij eens. De hematocrietnorm hangt van zoveel factoren af dat een grenswaarde van meer dan 50 procent geen enkel wetenschappelijk bewijs levert voor het gebruik van EPO-doping.

Juridisch gezien lijkt het ingestelde beroepsverbod van veertien dagen bij een hematocrietwaarde van meer dan 50 procent dan ook op wetenschappelijk drijfzand gebouwd. Goed getrainde sportlui hebben statistisch gezien reeds een kans van 1 tot 2 procent om een hematocrietwaarde van meer dan 50 procent te hebben. Op bepaalde renners uit hooggelegen gebieden – denk maar aan de Colombianen – zijn die normen van 50 procent niet van toepassing, omdat mensen die in hogergelegen gebieden verblijven een hogere hematocrietwaarde hebben. Dit lijkt me eigenaardig.

Door andere factoren die niets met dopinggebruik te maken hebben kan de hematocrietwaarde nog stijgen. Wanneer er 1 tot 2 procent kans bestaat dat onschuldigen worden veroordeeld, zal er altijd een vermoeden van onschuld bestaan. Dit dient mijns inziens te primeren.

Welke acties zult u ondernemen om deze volledig onwetenschappelijke methode van een hemato-

Devolder

crietgrenswaarde van 50 percent te bannen ? Op uw eigen territorium, tijdens de Driedaagse van De Panne, werd een West-Vlaams wielrenner door deze maatregel getroffen. Bij een bloedanalyse van twee dagen voordien had hij een hematocrietwaarde van 47 percent.

In het kader van het decreet voor medisch verantwoorde sportbeoefening van 1991 werd de Raad voor Medisch Verantwoorde Sportbeoefening opgericht. Dit was een commissie voor sportmedische keuring en tevens een antidopingcommissie. In 1997 werd dit gewijzigd in de Vlaamse Gezondheidsraad. De adviesformulering ten opzichte van u werd wel op een ruimer vlak gesitueerd.

Hebt u in verband met deze problematiek dit nieuw orgaan om advies gevraagd met betrekking tot de problematiek van de hematocrietgrenswaarde van 50 percent ? Zo ja, wanneer is dit geschied ? Wat was het advies ? Zo niet, bent u bereid dit dringend te doen ?

Ik moet de specifieke vraagstelling van de heer Vanvelthoven niet herhalen, maar er werd overeengekomen dat voor dopingcontroles die worden bevolen door een internationale sportfederatie ook artsen uit het buitenland tijdelijk worden erkend als controlearts voor het uitvoeren van dopingcontroles.

Mevrouw de minister, ik weet dat u over weinig wapens beschikt. Zou u echter bereid zijn om, op basis van een positief advies van de Vlaamse Gezondheidsraad, eventueel deze erkenning te herroepen, al is het maar omdat gebruik wordt gemaakt van een onwetenschappelijke methode ? Ik besef ook dat deze actie alleen maar mogelijk is voor uw eigen territorium. Mijns inziens wordt hier echter een zeer grove onrechtvaardigheid ten opzichte van de sportbeoefenaar gecreëerd. Die krijgt immers het verbod opgelegd om veertien dagen lang zijn beroep uit te oefenen. Het ergst van al vind ik dan nog dat de schuldigen, namelijk de medische begeleiders, in feite volledig buiten schot blijven bij het opleggen van deze sancties. Iedereen die enigszins vertrouwd is met het milieu, weet ook dat EPO bijvoorbeeld wordt gebruikt in ziekenhuizen voor nierdialysepatiënten : de rekeningen die deze mensen moeten betalen lopen op van 20.000 frank tot 40.000 frank. Ik ben ervan overtuigd dat de sportbeoefenaar gelijkaardige rekeningen moet betalen. Dergelijke toepassingen kunnen dus alleen maar in ploegverband plaatsvin-

den, waaruit volgt dat andere schuldigen moeten worden bestraft.

De voorzitter : Minister Demeester heeft het woord.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, de interpellant zal het met me eens zijn wanneer ik verklaar dat elk ernstig en doordacht initiatief tot vrijwaring van de gezondheid van sportbeoefenaars en tot beteugeling van dopingpraktijken moet worden toegejuicht. Het decreet van 27 maart 1991 is daarbij ons uitgangspunt.

Dit decreet bepaalt dat de sportfederaties verantwoordelijk zijn voor het medisch verantwoord verloop van hun sportactiviteiten. Bovendien verplicht artikel 4, deel 2 van dit decreet hen ertoe de omstandigheden en toestanden die negatief inwerken op de fysieke integriteit en het psychisch welzijn van de sportbeoefenaar daadwerkelijk te voorkomen – dus preventief op te treden -, en te bestrijden door doelmatige initiatieven en gepaste maatregelen. Welnu, de bepaling van de hematocrietwaarde is, zoals ik ook verneem uit wetenschappelijke en geneeskundige kringen, veeleer te beschouwen als een gezondheids- of een sportgeschiktheidscontrole.

Hierbij gaat men ervan uit dat een hematocrietverhoging een ernstig risico voor de gezondheid van de sportbeoefenaar kan betekenen : door de verhoging van de viscositeit van het bloed bestaat immers het risico op klontervorming. De hematocrietwaarde van 50 percent die door de UCI, de internationale wielervedstrijden, zelf als grens werd bepaald, werd vastgelegd na overleg met alle betrokken partijen : de medische commissie, de sportgroepen en de renners. Welnu, alle partijen hebben ermee ingestemd dat bij vaststelling van een hematocrietwaarde die hoger ligt dan 50 percent, de betrokken renner een startverbod van veertien dagen wordt opgelegd.

Dit startverbod moet worden bekeken vanuit het gezondheidsoogpunt : men oordeelt dat iemand met een hematocrietwaarde die hoger ligt dan 50 percent medisch gezien niet geschikt is om aan wielervedstrijden deel te nemen. Daarbij is ook wetenschappelijk aangetoond dat de hematocrietwaarde tijdens zware inspanningen – door het zweten en door vochtverlies – nog aanzienlijk kan stijgen, met 6 tot 7 percent.

Dit alles zegt men mij : ik ben slechts de tolk van wat men me meedeelt. Het gezondheidsrisico

Demeester-De Meyer

neemt zeer sterk toe eens de hematocrietwaarde hoger wordt dan 55 percent. De hematocrietwaarde is dus te beschouwen als een preventieve geschiktheidsbeoordeling : het is dus geen kwestie van dopingcontrole en staat dus los van de klassieke wettelijke en reglementaire bepalingen inzake dopingcontrole. We zijn wel verantwoordelijk voor de dopingcontrole, maar hier gaat het dus eerder om een geschiktheidsbeoordeling. Het startverbod van veertien dagen geldt niet als een schorsing, maar als een tijdelijke sportongeschiktheid. Het is dan ook fout deze bloedonderzoeken in de wielersport voor te stellen als dopingcontroles die tot doel hebben EPO-misbruik aan het licht te brengen. Dat is mijns inziens het verschil in benadering. Uw redenering op dat vlak is perfect : het is wetenschappelijk onmogelijk om dit dopinggebruik op te sporen op basis van de hematocrietwaarde. Daar heb ik dus helemaal geen moeite mee, maar dat is niet de basis waarop men mensen verbiedt te starten als de grens van 50 percent werd bereikt. Men kan hoogstens zeggen dat deze onderzoeken een ontradend effect op het EPO-gebruik kunnen hebben. Dat laatste is in zekere zin niet slecht.

Aangezien de procedures en de normen voor de preventieve hematocrietbepalingen, na overleg met alle partijen, binnen de internationale wielunie werden vastgelegd en iedereen ermee heeft ingestemd, is er geen reden voor de overheid om deze bloedcontroles te bannen. Onafgezien van het medisch verantwoord sporten, waaronder dit niet valt, kan ik als verantwoordelijke voor de gezondheidszorg niet anders dan dit mee ondersteunen. Daar de hematocrietcontroles geen deel uitmaken van de reglementering inzake dopingcontroles is er ook geen aanleiding om de erkenning van controleartsen te herroepen.

De voorzitter : De heer Devolder heeft het woord.

De heer Jacques Devolder : Mijnheer de voorzitter, ik stel vast dat de minister en ik ons op dezelfde golflengte bevinden inzake de bestrijding van dopinggebruik. Mevrouw de minister, toch betreur ik dat u het kleine wapen waarover u beschikt niet wilt gebruiken.

Dit wapen zou de buitenwereld immers een signaal zenden, en ook aan onze eigen wielrenners op ons eigen grondgebied, die perfect kunnen functioneren zonder doping en toch, in bepaalde omstandigheden, een hematocrietwaarde van meer dan 50 percent hebben. U had het over de invloed op de bloedviscositeit. Dat klopt, maar waarom maakt

men dan een uitzondering voor de Colombianen ? In die milieus weet iedereen eveneens dat men het bloed kan verdunnen door gebruik te maken van een heel onschuldig middelje, met name een zeer lichte dosis aspirine. Dat gebeurt ook in die milieus : ik stel me dus vragen bij de wetenschappelijke waarde van die proeven.

U zei ook dat deze profrenners veel vocht kunnen verliezen. Ook dat klopt. Vaak gaat men die mensen echter 's ochtends vroeg wakker maken, alvorens ze hebben kunnen urineren. Na het urineren treedt er immers vochtverlies op, zodat ze dan gewoonlijk water drinken. Dat is al evenmin een perfecte controlemethode, en al evenmin wetenschappelijk.

Ik stelde daarnet een negatieve actie voor. Daar de proeven geen enkele wetenschappelijke waarde hebben zou men ze misschien beter niet meer erkennen of toelaten. Men mag dan al beweren dat het geen dopingstraf is, maar men moet er de kranten maar eens op naslaan wanneer een dergelijke maatregel wordt getroffen. Ik heb een gesprek gehad met die geschorste renner : ik kan er niet over oordelen of hij het al dan niet heeft gebruikt – ik vermoed van niet -, maar voor die man is dat een echt drama. Dergelijke mensen worden met de vinger gewezen, zowel in het wielerveleton als door vele anderen. Dat is al een zeer zware morele sanctie, en er blijft steeds een vermoeden van schuld.

Men kan echter ook positief reageren. In ons land zijn er zeer goede laboratoria. De Vlaamse Gemeenschap beschikt over een eigen wielploeg, waarin ze geld investeert. Het lijkt me zeker verantwoord middelen ter beschikking te stellen van een universitair of terzake gespecialiseerd medisch centrum, zodat dit een test kan opstellen die wel perfect functioneert. Dat is zeker mogelijk, als men er de nodige financiële middelen voor vrijmaakt. Men kan bijvoorbeeld contact opnemen met laboratoria die bepaalde middelen verspreiden en hen vragen hoe we die middelen het best opsporen. Die mensen weten immers zelf wel dat hun zakencijfer niet wordt gemaakt door de wielerveletons.

Mevrouw de minister, bent u niet bereid om budgettaire middelen ter beschikking te stellen voor wetenschappelijk onderzoek hierover ? Dat zou een primeur zijn. We zijn nog altijd het land van de Flandriens, van heel goede wielrenners.

Sommige mensen hebben door hun natuurlijke constitutie een hematocrietwaarde van meer dan 50 percent. Onze fractieleider in het Vlaams Parlement is een gedreven wielrenner en rijdt tijdens de

Devolder

vakantie soms even mee in de Ronde van Frankrijk. Als hij in topvorm is, bedraagt zijn hematocrietwaarde soms meer dan 50 percent. U ziet dat zelfs politici met een dergelijke hematocrietwaarde mogen blijven werken. Moeten zij ook veertien dagen beroepsverbod krijgen ? Ik zou daar niet voor durven pleiten.

Ik wil van u een positief signaal krijgen. Ook de heer Vanvelthoven heeft het daarover gehad. Een lab in Gent wordt internationaal gechanteerd. Mijns inziens mag u wel eens zeggen : wat we zelf doen, doen we beter. Deze controlemethode lijkt nergens op en levert geen wetenschappelijk bewijs. Ten eerste willen we dat u een tijdelijk signaal geeft door de buitenlandse artsen niet te erkennen omwille van hun onwetenschappelijke methode. Vervolgens willen we dat u een positief signaal geeft door het geven van een injectie aan een wetenschappelijk centrum dat op korte termijn zal zorgen voor een goede controlemethode voor EPO-doping.

De voorzitter : Mevrouw Avontroodt heeft het woord.

Mevrouw Yolande Avontroodt : Mevrouw de minister, ik heb nog een aanvullende vraag over de Vlaamse Gezondheidsraad. Hebt u die raad geraadpleegd en hun wetenschappelijk en deskundig advies gekregen ? Hebt u de preventieve cel om advies gevraagd en hebt u dat advies gekregen ? Die 50 percent is immers geen wetenschappelijke screening. Het is aan de Vlaamse Gezondheidsraad om zich hierover uit te spreken.

De voorzitter : Minister Demeester-De Meyer heeft het woord.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : De benadering van de heer Devolder en die van mezelf verschillen niet zo erg van elkaar. We moeten vaststellen dat de bepaling van de hematocrietwaarde geen dopingcontrole is, maar wel iemands gezondheidssituatie wil benaderen. Als de prestaties van uw fractieleider aanleiding kunnen geven tot een hogere hematocrietwaarde zonder dat dit voor hem risico's inhoudt en zonder dat die risico's worden gecontroleerd door derden, dan kunnen we hem alleen maar feliciteren met zijn goede prestaties. Noch uw fractieleider noch de minister van Gezondheid is dan verantwoordelijk voor de gevolgen van die hogere hematocrietwaarde.

Ik weet heel goed dat het bepalen van de hematocrietwaarde op dit ogenblik nog niet van dien aard is dat er een duidelijke link kan worden gelegd met het gebruik van doping. Als ik goed ben ingelicht, kan men die link niet afleiden uit het onderzoek van de urine, maar wel van het bloed. Dit leidt dan tot het probleem van de integriteit van de persoon en zijn lichaam.

Op dit ogenblik kan men geen andere maatregelen nemen dan die waarover de internationale sportbonden gezamenlijk een overeenkomst hebben bereikt. In de toekomst komen er misschien nieuwe onderzoeksmogelijkheden. Ik kijk met respect naar onze labs die controles uitvoeren. We hebben er niet veel in Vlaanderen. Deze labs doen trouwens ook andere hormonale opsporingen. Ik geloof dat daarvoor in Vlaanderen maximaal vier labs in aanmerking komen.

In de mate van het mogelijke proberen we om jaarlijks middelen te verschaffen om nieuwe dingen te doen. De labs kiezen zelf voor welke controles en metingen ze die willen gebruiken. Ik ken hun prioriteiten niet. Ik kan alleen maar zeggen dat er een internationale reglementering is die moet worden gevolgd en dat het geen zin heeft een eigen reglementering te ontwikkelen als men internationaal functioneert.

Ik begrijp uw bekommernis. Ik ontken niet dat het jammer is dat iemand op een bepaald ogenblik omwille van een vaststelling niet kan vertrekken. Bij een eventueel ongeluk zouden echter niet de onderzoekers van het lab, maar wel de politieke overheid verantwoordelijk worden gesteld. Ik denk dat ik me dus best aan de reglementering houd.

Als de reglementering moet worden gewijzigd, dan kan het Vlaams Parlement hiervoor de nodige initiatieven nemen. We kunnen hierover dan een grondige discussie voeren. Op dat ogenblik zullen we ook onmiddellijk de Vlaamse Gezondheidsraad om advies vragen. Dat betekent dat een aantal specialisten met elkaar zullen worden geconfronteerd in verband met de algemene gezondheidstoestand.

Dit zijn ook de antwoorden van de administratie en de artsen. Het is dus geen politiek antwoord. Dit antwoord komt onder meer uit de medische wereld en is gebaseerd op de vigerende wetgeving. Als het parlement vindt dat deze moet worden gewijzigd, dan zullen we daarover uitvoering van gedachten kunnen wisselen.

De voorzitter : De heer Devolder heeft het woord.

De heer Jacques Devolder : Mevrouw de minister, ik heb u duidelijk gevraagd om een adviesformulering. Het zou me erg plezieren als u die gaf.

Ten tweede is dat preventief kader onzinnig. Mevrouw de minister, als u zelf voor drie of vier weken naar het hooggebergte zou gaan, zou ook uw hematocrietwaarde veel hoger zijn. Het lichaam zoekt immers een evenwicht. Het past zichzelf helemaal aan omstandigheden aan. Voor iemand die van nature een hogere hematocrietwaarde heeft, is dat geen enkel probleem. Dat zijn dan de onschuldige slachtoffers van deze werkwijze.

U hebt ook niet geantwoord op de vraag of u bereid bent om eventueel specifieke middelen voor wetenschappelijk onderzoek en voor een correcte methode ter beschikking te stellen. Ik wil ervoor waarschuwen dat dopinggebruikers altijd een moleculaire voorsprong hebben. Jammer genoeg zullen de stropers de boswachters nu eenmaal altijd voor zijn. U zegt dat politici verantwoordelijk worden geacht als er iets gebeurt. Ik vrees het tegengestelde, mevrouw de minister. Zowel de politieke wereld als de media brengen uitgebreid verslag uit over doping. De pers schrijft bijvoorbeeld dat wielrenner Chiapucci heeft betrappt op een verhoogde hematocrietwaarde. De politici zeggen dat alles in orde is en dat men het probleem aan het bestrijden is. Maar ik herhaal dat de dopinggebruikers altijd een moleculaire voorsprong hebben. Ze weten heel goed hoe ze het zuurstoftransport in het lichaam kunnen verbeteren zonder dat de hematocrietwaarde verhoogt.

Ik zou dan ook blij zijn geweest als u ermee had ingestemd om hiernaar wetenschappelijk onderzoek te laten uitvoeren. We beschikken over zeer goede labo's die, mits een financiële injectie, perfect tegen deze taak zijn opgewassen. De keuze ervan wil ik zelfs aan u overlaten.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Ik wens hier twee antwoorden op te geven.

Ten eerste moet men zich proberen te houden aan de internationale reglementeringen en afspraken. Als ik plotseling, vanuit het kleine Vlaanderen, een andersluidend initiatief zou nemen, zal ik bij een ongeluk als eerste verantwoordelijk worden gesteld. Die verantwoordelijkheid neem ik niet, laat dit heel duidelijk zijn.

Ten tweede stelt Vlaanderen jaar op jaar bijzonder veel middelen ter beschikking voor wetenschappelijk onderzoek. Dit gebeurt op basis van ingediende projecten. Als dus in dit verband projecten worden ingediend, zullen we die volgens de normale en geijkte procedure beoordelen, namelijk door middel van een comité van deskundigen, aangevuld met internationale referees.

Zolang het onderzoek niet begint, hoeft men ook geen onderzoekers te zoeken. Met het wetenschappelijk onderzoek hebt u een van mijn stokpaardjes aangehaald. Wetenschappelijk onderzoek is niet het werk van een jaar, maar van vele tientallen jaren. Men is pas expert op een domein als men daar permanent onderzoek in verricht. Als er vraag is naar de financiering van dergelijk onderzoek, dan zal ik die vraag graag aan minister-president Van den Brande voorleggen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

[...]

– *De vergadering wordt gesloten om 16.00 uur.*
